

PREEK KRIJTBURG ZONDAG, 25 JULI 2021

over het tweede boek Koningen, 4. 42 – 44 en Johannes 6, 1 – 15

Gregory Brenninkmeijer SJ

Soms heb je dat, beste mensen, Soms vertelt iemand een grap en iedereen buldert van het lachen, alleen jij hebt het niet gesnapt. Wat is daar nou zo leuk aan? Je hebt totaal het punt gemist. En dan probeert een van de lachers jou de mop uit te leggen. Dat maakt de zaak alleen maar erger, want je kunt een mop niet uitleggen. Dat werkt niet. Je vat het of je vat het niet.

Zo is het ook met de lezingen van vandaag. Of je voelt wat ze willen zeggen, of je voelt het niet. Maar probeer alsjeblieft niet uit te leggen wat er gebeurde toen Elisa honderd man te eten gaf met 'n paar broodjes, of toen Jezus een menigte te eten gaf. Dat is gewoon niet uit te leggen; hoe zoveel mensen verzadigd kunnen worden met zo weinig voedsel. Het is een wonder en wonderen kun je niet uitleggen. Als je 'n wonder probeert uit te leggen heb je het niet gesnapt. Ik heb mensen dit wonder horen verniksen door te zeggen:

Ik weet wat er toen gebeurd is, ik zal het je even uitleggen. De meeste mensen die naar Jezus waren komen luisteren hadden natuurlijk zelf wel wat te eten meegebracht. Wat Jezus deed was hen uitnodigen om hun eten te delen met mensen die niets hadden. Hij gaf het goede voorbeeld en de mensen gingen dat ook doen. En tenslotte bleek er nog een hele boel eten over te zijn. Zo gaat dat toch, niet soms? Ja, zo had het toen inderdaad kunnen gebeuren. Alleen dat is niet wat het Boek Koningen ons vertelt, en ook niet wat Johannes ons in zijn evangelie wil laten horen. Luister naar wat daar wél wordt gezegd. Wellicht hoor je dan wat God ons te zeggen heeft, in plaats van slim te wezen.

In beide verhalen is er sprake van een menigte, 'n hele boel mensen. In het eerste verhaal gaat het over het gevolg van de man Gods Elisa, al het volk dat de profeet volgde. En Jezus wordt omstuwd door vijfduizend man, die Gods uitverkoren volk vertegenwoordigen. En al die mensen hadden honger. Misschien geen lichamelijke honger, maar ze waren op zoek naar hulp, leiding, zorg. Bedoeld zijn gewone mensen, de mensen van dit land, van onze stad, onze families en vrienden. Alle mensen die een luisterend oor zoeken, een ontvankelijk hart, een beetje steun, een troostend woord. Alle mensen die hongeren naar levengevende liefde en naar een leven dat de moeite waard is. Elisa noemt hen: 'het volk' en Jezus had medelijden met hen, omdat het net schapen waren zonder herder.

In beide verhalen was er heel weinig voedsel voor die velen. De nood is altijd groter dan de middelen om ze te bestrijden. Dat is zo, overal en altijd. Er is altijd meer virus dan dat er vaccins zijn, meer zieken dan bedden. Er zijn zo vreeslijk veel noden, zo ontstellend veel honger. Dat zouden wij hier, in ons prachtige land en tijdens deze heerlijke zomer gemakkelijk kunnen vergeten. Maar een feit is dat een zeer groot deel van de mensheid gebrek heeft aan alles: Zij hongeren!

De wanverhouding tussen de nood, het grote aantal hongerigen, tegenover het kleine beetje beschikbare voeding wordt in beide verhalen dik onderstreept. De man, die Elisa de twintig gerstebroodjes brengt, moet ze aan de mannen voor-zetten. Maar als hij die groep mensen voor zich ziet en die paar broodjes in zijn handen dan roept hij uit: "Hoe moet ik dit nu uitdelen aan honderd man?" En Andreas, die dat jongetje gevonden had met z'n vijf gerstebroodjes en twee vissen vraagt zich af: "Wat is dat voor zovelen?" Ik voel met hen mee, u wellicht ook. De problemen waar we voor staan zijn zo overweldigend. Kijk maar naar de beelden van verwoesting in Limburg of België en Duitsland na die hoosbuien onlangs. Dan voel je de wanhoop van ieder die wil proberen het leven van die mensen weer op de rails te

krijgen. En in onze kranten staren de noden van onze wereld ons in het gezicht. Je voelt je klein en ontoereikend. Wat heb ik te bieden? Hoe kan ik een verschil maken? Ik kan me die dienaar van Elisa goed voorstellen die het niet zag zitten om zijn beetje brood aan zoveel mannen uit te delen.

Maar Elisa vertrouwt een andere Helper. Hij is 'de Godsmán' en vertrouwt de Heer: "Zo spreekt de Heer: 'ze zullen eten en over houden!'" En Jezus nam de broden, sprak het dankgebed uit en deelde ze uit. Elisa dringt aan: Vooruit, uitdelen! En Jezus gaat aan de slag met het kleine beetje dat Hij te bieden had en Hij zegt tegen ons: 'Ga uitdelen, en vergeet niet na afloop de overgeleven stukken op te halen'.

Het is moeilijk om te begrijpen wat daar gebeurt. Het evangelie vertelt ons niet dat Jezus de broden vermenigvuldigde. En het vertelt ook niet dat het brood in de handen van de apostelen vermenigvuldigde. Het enige dat ons vertelt wordt is dat Elisa's dienaar dat beetje brood aan de mannen voorzette. Ze aten en er was over. En Jezus gaf de vijf broden en twee vissen om te verdelen, zoveel als ieder wenste. En ze vulden twaalf manden met stukken die na de maaltijd over bleven. God was – en is – aan het werk als wij doen wat we kunnen met het kleine beetje dat we hebben. Als we het niet voor onszelf houden, maar het delen, weggeven aan wie er nood aan heeft. Dan gebeuren wonderen.

Wonderen gebeurden en gebeuren in Limburg. Het water plensde neer en rivieren overstromden huizen en gebouwen en veroorzaakten immense ravage. Alwie het zag was diep geschokt. Het was zo erg, zo verwoestend. Wat kon je doen? En toch gingen mensen aan de slag. Nu het water gezakt is hoor je de verhalen. Met alles wat ze te pakken konden krijgen gingen ze helpen. Ze keken niet de andere kant op maar deden en gaven wat ze konden. Zo werd erger voorkomen en werden mensen gered. Ze hielpen elkaar en gaven de moed niet op.

Dat is de les die deze bijbelverhalen ons leren. Telkens als je geconfronteerd wordt met problemen; als een hulpvraag op je af komt terwijl er altijd te weinig middelen zijn om de klus te klaren, vertrouw dan op de Heer. Vertrouw altijd op de Heer en ga aan de slag. Als je niet begint, maar bij de pakken neer gaat zitten, dan gebeurt er niets. God heeft jou, heeft ons nodig met alles wat we te bieden hebben hoe weinig ook. Ga aan de slag om je medemens te helpen, dan zul je zien dat er wonderen gebeuren. Achteraf, als je terugkijkt, zul je verbaasd zijn over wat er bereikt is. Zoveel meer dan je had durven hopen. God is met jou aan het werk zonder dat wij kunnen verklaren hoe of wat. Want al hebben we maar bitter weinig te bieden, er zal altijd genoeg blijken te zijn en over blijven. Amen.